

جلسه ۴۷

صورت مذاکرات روز پنجشنبه

۲۲ شهریور ۱۳۲۸

مجلس تقریبا چهار ساعت قبل از غروب آفتاب در تحت ریاست آقای مستشارالدله تشکیل شد.

صورت جلسه سهشنبه ۲۰ فرات گرفت هفت فقره راپورت کمیسیون بودجه قرائت و فقره بفقره بشرح ذیل تصویب شد

۱- راجع بورنه مرحوم شیخ الاسلام قزوینی مشر بر اینکه وزارت مالیه تصویب نموده نصف از حقوق نقدی او بموجب قانون متوفیات بورنه داده شود و نیز نصف از حقوق جنسی او را که وزیر مالیه تصویب کرده کمیسیون تصویب نمی نماید و مجلس رأی کمیسیون را در اینکه نباید جنسی در حق بورنه مرحوم شیخ الاسلام بر قرار شود و مجلس رأی کمیسیون را با کثرت تصویب نمود

۲- مبنی بر اینکه میرزا محمد علیخان لشکر نویس آشتیانی مرحوم شده و هشتصد تومان واجب داشته و وارث او منحصر بیک نفر عیال است و وزارت مالیه تصویب مینماید یکصد تومان از این مبلغ باو داده شود کمیسیون هم این مبلغ را تصویب می کند مجلس با کثرت تصویب نمود که سالی یکصد تومان تأمدت یا نژده سال بعیال او داده شود

۳- مشر بر اینکه مرحوم اقبال الملک خسروخان سالار افخم ششصد و چهل تومان نقد و پنجاه خروارو سی و هشت من جنس سیورسات داشت وزارت مالیه تصویب نموده از مزاجب نقدی از نفری پنجاه تومان در حق بکنفر عیال و هفت نفر صبایای او بر قرار و بقیه حقوق نقدی او با سیورسات ضبط دیوان شود کمیسیون هم بطوریکه وزارت مالیه تصدیق کرده تصویب مینماید پس از مذاکرات رأی گرفته مجلس پیشنهاد وزارت مالیه را رد نمود قرار شد بوزارت مالیه عودت داده شده در ثانی با ملاحظات کافیه وزارت مالیه پیشنهاد مجلس شود

۴- دال بر اینکه میرزا ربیع آقای مستوفی سرکارات مرحوم شده و نهصد تومان واجب داشته و وزارت مالیه تصویب مینماید نصف از حقوق او در حق عیال و دو نفر صبیهاش بر قرار شود و کمیسیون هم تصویب مینماید در این خصوص رأی گرفته چون مانع مزبور با کثرت پذیرفته نشد گفته شد که بوزارت مالیه عودت داده شود که از وزارت معزی البها با ملاحظات ثانوی پیشنهاد شود

۵- مشر بر اینکه اعتماد الدوله پسر مرحوم عین الملک قاجار مرحوم شده و دو هزار و چهار صد تومان حقوق داشته و وزیر مالیه یک هزار و صد و هفتاد تومان آنرا به تفصیل ذیل در حق وارث او تصویب نمود

۱۱۷۰ تومان	اولاد ذکور	انات	۱۱۷۰ تومان
۴۴۰۰ تومان	اولاد ذکور	انات	۴۴۰۰ تومان
۷۲۰ تومان	اولاد ذکور	انات	۷۲۰ تومان

لیکن کمیسیون در حق پسرهای او نفری یکصد تومان و در باره صبایا و عیالش نفری پنجاه تومان تصویب مینماید بطوریکه کمیسیون تصدیق کرده رأی گرفته با کثرت تصویب شد که تا پانزده سال بآنها داده شود

خدمت هستند بکلی بی بهره هستند آنوقت هی میگویند ملاحظه نمی کنند این پول از کجا می آید و بکجا میرود در صورتیکه قانون چیزیست که متساوی شامل افراد می شود این هیچ صحیح نیست بعقیده بنده باید ترتیب دیگری را اتخاذ کرد

نقی زاده - اینها که یکی یکی می آوریم در مجلس بعقیده بنده وقت مجلس ضایع میشود اینک اینها حق ندارند از مسلمات و بدیهیات است مادر قانون اساسی یک فصل آوریم که گویند وزیر افتخاری نباشد بگویند وزیر افتخام اما برای الفاظ فکری نکریم مثلا اینکه میگویند حقوق حقوق معنی ندارد این بواسطیل است این همان عادت میشود و اخلاق ردیله سابقین است که مملکت را چاپیدند حالا مانسته ایم همان اساس را در مجلس میگذاریم که این داده شود یا داده نشود بنده گمان میکنم اصلا باید مجلس بگوید دادن غلط است و فقط در این باب مذاکره بکند که جزئی و مناط هم فقیر و غنی را قرار بدهد این شخص متوفی برادر مهندس الممالک یا مهندس باشی است که اولادش هم که دارای منات هستند یک یا دو اولادش که شغل دارند باید گفت از آنها که از برای شما اندوخته کرده اند مصرف معیشت نمایند

رئیس - حالا گمان نیست که مذاکره بقدر کفایت شده است و موقع رأی گرفتن است یکمرتبه دیگر راپورت را بخوانند

(ذکاء الملک راپورت کمیسیون بودجه را راجع بحقوق میرزا محمد علیخان مصدق الدوله قرائت کرد)

رئیس - در خصوص راپورت کمیسیون راجع بمتوفیات مجلس باید یک ترتیبی اتخاذ کند و الا آن هیچده فقره است که رسید است در سر هر یک مگر چقدر میشود صحبت کرد عجاترأی میگیریم در اینکه هر چه کمیسیون تصویب کرده است تا پانزده سال بآنها داده شود موافق صورتیکه قرائت شد هر کس رأی کمیسیون را تصویب میکند قیام نماید

معاضد الملک نتیجه رأی را اینطور اعلان کرده ده حضار (۴۹) فقره رأی دهندگان (۲۸) نفر **رئیس** - پس مجلس تصویب کرد با آنچه کمیسیون رأی داده است عدل شود با ملاحظه پانزده سال

آقای شیخ ابراهیم هشترودی - من بعد فرار بدهید که رأی را با ورقه که اسم رأی دهندگان در آن نوشته شده است رأی بگیرند و اعلان کنند کی ها این رأی را داده اند شاید گمان کنند منم این رأی خلاف شرع را داده ام

رئیس - خلاف شرع یعنی چه این چه اظهاری است (اسدالله میرزا و جمعی دیگر نیز تعرض کرده و آقا شیخ اسمعیل در مقام جواب بر آمد رئیس ساکت نمود طرفین را)

رئیس - جلسه آتی به روز پنجشنبه چهار ساعت قبل از غروب است موضوع شش فقره راپورت کمیسیون بودجه است که طبع و توزیع شده راپورت کمیسیون داخله در خصوص خواستن آراء بکنفر را بعضویت در انجمن ایالتی آذربایجان راپورت کمیسیون بودجه در خصوص حقوق دو ساله میرزا احمد خان حیدری در خصوص سؤالاتی که از وزارت جنگ کرده اند که طبع و توزیع خواهد شد در خصوص طرح اسدالله خان راجع بجایز شدن نمایندگان در کمیسیون بودجه [رئیس حرکت کرد مجلس ختم شد]

او محسوب شود یعنی در واقع باو داده نمی شود همان فردی است که از حقوق اداری خودش میگیرد فرض می کنیم این دو نفر هم فوت شدند آنوقت ورثه آن پسر که بیکار است باز نصف حقوق پدری خودش را میبرد و ورثه آنکه سالها بدوات خدمت کرده است بکلی بی بهره است این ترتیب بکلی غلط است باید یک فکر صحیحی کرد بلکه این ترتیب از دو جهت ضرر دارد هم اینکه مشغول کار است حال سرد میشود هم آنکه بیکار است اگر کفایت او را نکند آنچه باو برسد دیگر عقب کار نخواهد رفت

آقای سید جلیل - اول آنچه در قانون متوفیات است و آقایان گاهی بآن اشاره میکنند آن در کمتر از پانصد تومان است علاوه بر پانصد تومان با اجازه مجلس است اما اینکه گفته میشود گاهی مناط فقیر و غنی را ملحوظ دارند خوب است آن ملاحظه را هم بنمایند که از چه اشخاص این پولها گرفته میشود آنوقت رأی بدهند

فهییم الملک - اول در حق آنها که وجهی بر قرار شده است چنانچه عرض کردم بواسطه این بود که هنوز قابلیت دخول در نوکری را ندارند و بملاحظه سابقه خدمات آباء آنها همین قدر شما یک چیزی بآنها میدهید که صرف معاش جزئی نمایند تا وقتیکه بر شد برسد و داخل خدمت شوند البته آنوقت هم همین قسم در باره برادرهای دیگرش میگویند از حقوق آنها محسوب میشود همین قسم آنچه بآنها داده میشود از حقوق آنها محسوب میشود

وکیل التجار - باز تکرار میکنم عرض خود را که اینگونه از مطالب باید توضیحاتی کافیه به مجلس بیاید تا نمایندگان بتوانند رأی خود را درست اظهار نمایند چون میدانم این اشخاص که دارای حقوق دولتی می باشند اغلب در زمان حیات خودشان از برای پسرهای خودشان هم یک مستمیری و وظیفه بر قرار میگردند آیا اینها هم خودشان مستمیری دارند یا ندارند یا کدام دارند کدام ندارند این مطالب درست باید توضیح بشود

آقای شیخ اسمعیل فویری - اینکه گفته میشود که اگر آنها که خدمت میکنند حقوق داده نشود اسباب باس سایرین میشود اینطور نیست بعکس است امیدواری است که باز دارندگان آنها چیزی ندارند معاش داده میشود دیگر آنکه باید دانست که مجلس شورای ملی مجلس موعظه نیست نباید موعظه کرد و ما نیامده ایم بهر کس که فقیر است معاش بدهیم والا باید بتمام سی کرور مستمیری بدهیم

وکیل الرعایا - باید دانست که این پول از چه اشخاص گرفته میشود و برای چه گرفته میشود و این مملکت را شما بکدام پول خواهید اداره کرد همین پولها را باید صرف کنید آنرا هم که همین قدر است باین اشخاص بدهید این حق سکوت را هم که میدهیم بگیرند ممنون باشند

اسدالله میرزا - اینجا یک اشتباه بزرگی شده است اینجا دو برادر هستند که مشغول خدمت هستند دو برادر هستند که مشغول خدمت نیستند شما بآن دو نفری که بیکارند حقوق میدهید و بعد هم اولاد آنها میرسد در صورتیکه آنها که مشغول

۶- مبنی بر اینکه میرزا احمدخان حیدری مامور نفتیش و رسیدگی معاملات حالیه جنگلهای سواحل بحر خزر و عمل (کوسیس) شده است وزارت فواید عامه تقاضا نموده که یکهزار و دویست تومان موجب دو ساله دیوانی او پرداخته شود و زود تر بمجل ماموریت با برود لیکن کمیسیون چنین رای میدهد که موجب دیوانی مشار الیه بموجب قرار داد وزارت مالیه پرداخته شود و از برای ماموریت او وزارت فواید عامه مخارج علیحده پیشنهاد نماید تا از طرف مجلس مقدس تصویب شود پس از مذاکرات رای گرفته و با اکثریت تصویب شد که برای مصارف ماموریت او وزارت فواید عامه بقدر لزوم مبلغی پیشنهاد نماید .

۷- اینکه در خصوص حقوق مؤدب الممالک الهباشی که در سنه قوی نیل جزو مخارج سلطنتی محسوب و همانوقت پنجاه تومان در جزو حشو حقوق او منظور نکرده بودند و باین واسطه دفتر پنجاه تومان را توقیف نموده وزارت مالیه بتصویب مجلس مینماید و کمیسیون چون از حشو افتاده مجدداً برقرار کردن او را صلاح میدانند در این خصوص رای گرفته با اکثریت پیشنهاد کمیسیون تصویب شد .
(در این موقع از طرف رئیس ربع ساعت اجازه تنفس داده مجدداً جلسه تشکیل شد .)

استعفا نامه آقایان وحیدالملک و فهیم الملک و شاهزاده ابوالقاسم میرزا از کمیسیون اعتبارنامهها قرائت و گفته شد بموجب نظامنامه داخلی مجلس رسیدگی باعتبارنامهها راجع بشعب است .
رایورت کمیسیون داخله راجع بمضویت آرامنه در انجمن ایالتی آذربایجان و تلگراف سابق انجمن ایالتی آذربایجان و جواب هیئت مدیره قرائت شد رای کمیسیون بر این بود که موقه یسکنفر از آرامنه برای عضویت در انجمن انتخاب نمایند پس از مذاکرات لازم در این خصوص بطوری که کمیسیون رای داده بود با اکثریت تصویب شد که یسکنفر موقته برای عضویت انجمن انتخاب نمایند .

رایورت کمیسیون مبتکرات راجع بطرح قانونی آقای وکیل الرعایا در باب روده قرائت و از طرف کمیسیون اظهار شده بود که در این خصوص بطلان و ابقای امتیاز سابق از وزارت مالیه سؤال شود پس از رسیدن جواب در مجلس پیشنهاد و مطرح شور گردد در خصوص طرح قانونی آقای میرزا اسداللهخان بانضمام رایورت کمیسیون مبتکرات قرائت و در خصوص قبول توجه وعدم آن رای گرفته با اکثریت قابل توجه بودن آن مجلس تصویب نمود .

صورت استیضاحات و سؤالات که روز شنبه ۲۴ باید از وزراء بشود قرائت شد

جواب وزارت داخله و اظهاری که از هیئت رئیسه در خصوص اطفال یتیم شده بود بالا یحه آقای حاج سید نصرالله قرائت شد (رئیس) - جلسه آتیه را بروز شنبه ۲۴ و دستور آن جلسه را بقرار ذیل اعلام نمود .

سؤالات و استیضاحات از وزراء - اگر وقت باشد رایورت کمیسیون عدلیه - و رایورت کمیسیون معارف و رایورت کمیسیون پست و تلگراف مجلس سه ربع از شب گذشته ختم گردید .

صورت مذاکرات مجلس یوم شنبه ۲۴ شهریور محرم الحرام ۱۳۲۸

مجلس سه ساعت و نیم قبل از غروب منعقد گردید معاضد الملک صورت مجلس جلسه قبل را قرائت کرد رئیس - ملاحظه هست؟ (گفتند خیر) رئیس که آقای مستشارالدوله باشد صورت مجلس را امضاء نمودند رایورت شعبه دویم در خصوص رسیدگی باعتبارنامه آدینه محمدخان قرائت شد مبنی بر اینکه بموجب دو طغرا تلگراف امیراعظم و تصدیق انجمن نظار استرآباد انتخاب آدینه محمدخان بموجب نظامنامه شده است .

رئیس - در این خصوص مخالفی نمی بینم معذک لازم است رای بگیرییم موافق این رایورت هر کس نمایندگی ایشانرا تصویب میکنند قیام نمایند (اتفاق قیام نمودند) .

اسدالله میرزا - بنده لازم میدانم دو کلمه از ورود ایشان اظهار مسرت و خوشبختی بنمایم زیرا ورود ایشان ورود ایل جلیل ترا که است و ورود ایل ترا که در مجلس اتحاد و اتفاق در کلمه مبارکه اسلام و استقلال منکک است و ضمناً لازم میدانم در این مجلس مقدس و کبری تشکری از نواب والا آقای امیراعظم بنمایم که در واقع اقدامات ایشان موجب همه قسم رضایت از ایشان است که زحمت کشیده و نماینده ترا که را صحیحاً انتخاب کرده فرستاده است و حکومت مازندران هنوز نماینده مازندران را نفرستاده است در صورتیکه معلوم است بچه درجه بین اینها فرق است و بنده هیچ دلیلی جزاهمال نمی بینم .

رئیس - گویا تقصیر حاکم مازندران هم نباشد بعلمت اینکه تاخیر در فرستادن نمایندگان مازندران علتش آن اختلاف در آن محل انجمن ولایتی است که در بار فروش باشد یا در ساری آن مناقشه اگر رفع شود نماینده آنجا هم خواهد آمد .

(ذکاء الملک- تلگرافی از تبریز بعنوان وزیر داخله رسیده بود قرائت کرد مبنی بر اینکه رحیمخان در روز بیستم فرار کرده و محرمانه رفته است و ایلات بهیچوجه با او مساعدتی نکرده اند هاشم میرزا تلگراف دیگری از سلامی بعنوان وزیر داخله رسیده بود مبنی بر اینکه رحیمخان فرار کرده در خرقان است اظهار میدارد که چنانچه اطمینان جانی بمن بدهند دویسر دارم یکی را در طهران و یکی را در تبریز میگذارم و آنچه بنسارت برده ام پس می دهم تکلیف با وزیر است این تلگراف را نیز وزراء بمجلس فرستاده بودند که هر چه مجلس امر نماید اطاعت شود .

رئیس - در این موقع واقعه ای که از اقدامات مجدانه رؤسای قشون دولتی تشکر بکنم کم است خصوص از مجاهدت سردار بهادر و مسیویرم خان که خیلی سزادار تشکر است زحمات ایشان گرچه سابق از طرف مجلس اظهار تشکری از ایشان تلگرافاً شده است لکن در مقابل این فتوحات عظیمه هم لازم است اظهار مسرت و تشکری از کلیه رؤسای آنها و افراد آن اردو بشود .

معاضد الملک - لایحه است که آقای

معتمدالتجار در لزوم اظهار تشکر از زحمات سرداران اردوی دولتی نوشته اند [خود معاضد الملک لایحه را قرائت کرد که مبنی بود بر تشکر از زحمات سرداران اردو مخصوصاً سردار بهادر و مسیویرم خان و شجاع الدوله و جان محمدخان کرمانشاهی و امیراعظم در استرآباد وغیره .]

مصدق الممالک - خیلی جای تشکر است اقدامات ایشان و از این تلگرافات که قرائت شد خیلی تشکر از وزرا و سرداران اردو باید داشته باشیم لکن مسئله رحیمخان یک مسئله است که تا یک مرهم عمده بزخم اهل اردبیل گذاشته نشود تشفی از برای ما حاصل نخواهد شد .

وکیل التجار - این اقدامات مجدانه حضرات سرداران و امرآء قشون دولتی ثابت و مدلل کرده است که هنوز آنخون ایرانیت و مردانگی و جوان مردی حقیقی هنوز در اهالی ایرانی هست و بکلی از بین نرفته است و در موقع خودش بروز میکند در این موقع با آن شهرت برود در غربت با آن شرارت سوارهای رحیمخان در مقابل اینطور جان بازی کردند و مجاهدت نمودند حالا گمان نمیکنم باین درجه رسانیده اند دیگر جای عفو از برای رحیمخان بقی نباشد باینهمه شرارتها که کرده جای عفو باقی نگذاشته است و باید مجازات اعمال خودش را ببیند .

افتخار الواعظین - تشکر میکنم از این که بحمدالله ریسه فتنه و فساد بحمدالله کنده شد در هیچ تاریخی از تواریخ عالم دیده نشده است که در مملکتی یک همچو انقلابی پیدا شده بتواند وزراء آن انقلاب را باین زودی مبدل بیک امنیت تامی نمایند حالت اولیه را اعاده نمایند و در واقع امروز عهد بزرگی است برای ما و امروز آنروزی است که بتمام دنیا اظهار کنیم که امنیت در مملکت ما قائم است و امروز است که دیگر جای هیچ دست آویز نیست و روزی است که میگوئیم آن دولت وفا به عهد خودش بنماید و قشون را از مملکت ما خارج نماید .

معاضد الملک تلگرافیکه سلامی و وزرا کرده بوده و وزراء بمجلس فرستاده بودند و کسب تکلیف کرده بودند بنده لازم می دانم نزد خود آنها فرستاده شود و هر چه صلاح دانند عمل نمایند .

رئیس - بلی صحیح است و گویا اختلافی هم در این خصوص بین وزراء و وکلا نباشد و شرارت او در مدت پنجاه سال بهر کسی معلوم است .

وزیر زاده - معلوم است باید همین قسم که گفتند امور از مجرای خودش بگذرد لکن رحیم خان و اخلاف او را هم باید ریسه کن نمود .

رئیس - البته خاطر آقایان مسروق است که در چندی قبل حریق در اسلامبول واقع شد و ضمناً پارلمان هم بالتمام سوخت در این خصوص لازم است از طرف مجلس یک اظهار تأسفی از وقوع این فضایه بشود نسبت بپارلمان گرچه تاخیر شده است لکن علت تاخیر این بود که توضیحات کتبی خواسته بودیم از وزارت امور خارجه همیشه معلوم شد که فقط حریق شده است و تلفات جانی نبوده است یکی هم مسئله طغیان است در یاریس که خیلی اسباب خسارت برای دولت فرانسه و اهالی یاریس شده است که